

Kérem, jellel jelölje be képzését!

AKM1 VBK Környezetmérnök BSc

AT01 Ipari termék- és formatervező BSc

AM01 Mechatronikus BSc

AM11 Mechatronikus BSc

Név: .....

NEPTUN kód: ..... ÜLŐHELY sorszám.....

PONTSZÁM: $\Sigma 50p$ / p

1. példa (elméleti kérdések) (5p=5 x1pont) /

1.1 Hasonlítsa össze a **valós** ill. **ideális folyadékokat** legfontosabb sajátosságaik alapján!

VALÓS FOLYADÉK	IDEÁLIS FOLYADÉK

1.2 Mi a lényeges különbség a szilárd testek és (newtoni) folyadékokban ébredő csúsztatófeszültség és a deformáció közötti kapcsolatban? Az alábbi mennyiségek felhasználásával írja be a táblázat jobboldali celláiba! γ [rad]: szögdeformáció, τ [Pa]: csúsztatófeszültség

Bármely egyéb mennyiség használata esetén adja meg annak nevét és mértékegységét!

szilárd testek	
folyadékok	

1.3 Írja be a **nyomásgradiens vektor komponenseit** !

$$\text{grad } p = \quad \cdot \underline{i} + \quad \cdot \underline{j} + \quad \cdot \underline{k}$$

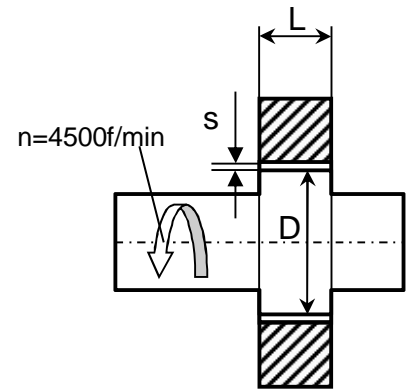
1.4 Definiálja az alábbi **áramlástan fogalmakat** ! (Ha szükséges rajzoljon ábrát!)

PÁLYA:

1.5 Írja fel a **folytonosság (kontinuitás) tétel integrál alakját** ! Adja meg minden mennyiség nevét és mértékegységét is!

2. példa (9pont) /

Egy személyautó motor vezérműtengely-csapágy adatai: $L=25\text{mm}$; $\varnothing D=35\text{mm}$. (siklócsapágy, ld. ábra.) A vezérműtengely $n=4500\text{ford/perc}$ állandó fordulatszámmal forog. A sraffozott álló csapágyház és a forgó tengely közötti rést ($s=0,05\text{mm}$) teljesen kitölti a 140°C üzemi hőmérsékletű motorolaj, mely adatai: $\nu=6,1 \times 10^{-6} \text{ m}^2/\text{s}$, $\rho_{\text{olaj}}=770\text{kg}/\text{m}^3$.

KÉRDÉSEK:

- 1.) Számítsa ki, hogy ezen a fordulatszámon mekkora 1db csapágy részben ébredő τ csúsztatófeszültség? $\tau=?$
- 2.) Mekkora $N=20\text{db}$ ilyen csapágy esetén a $P_{\text{veszt}}[\text{W}]$ veszteségteljesítmény? A $P_{\text{motor}}=50\text{kW}$ motorteljesítmény hány %-át emészti fel ez a $P_{\text{veszt}}[\text{W}]$ veszteségteljesítmény?

Feltételek: stacioner állapot, összenyomhatatlan közeg, lineáris sebességprofil a vékony részben, a Newton-féle viszkozitási törvény használható.

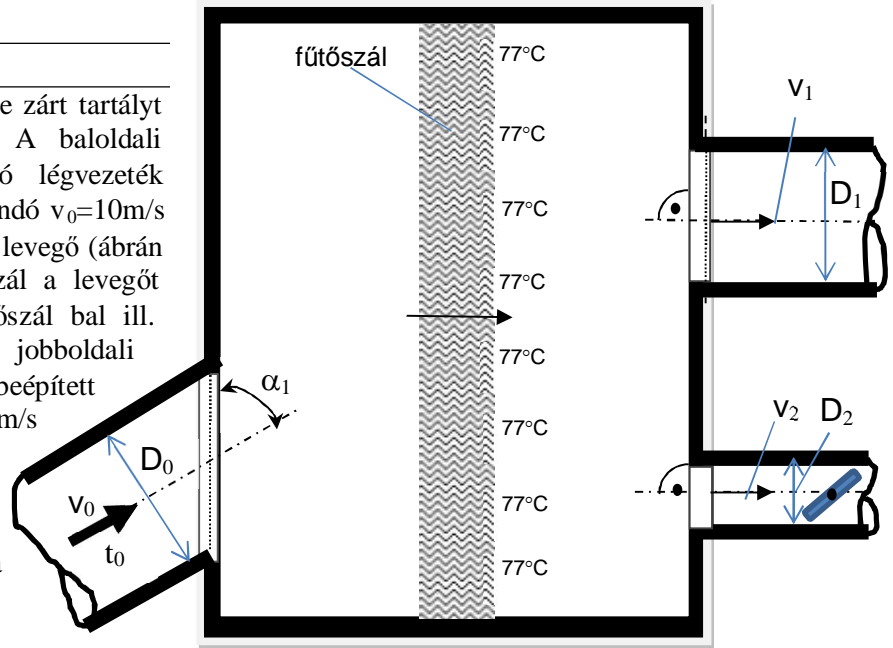
MEGOLDÁS

3. példa (9pont) /

Egy, a három csőcsatlakozásától eltekintve zárt tartályt mutat az ábra felülnézeti metszetben. A baloldali oldalfalhoz egy $\varnothing D_0=300\text{mm}$ betápláló légvezeték csatlakozik $\alpha_1=60^\circ$ fokban. A csövön állandó $v_0=10\text{m/s}$ átlagsebességgel áramlik be $t_0=-3^\circ\text{C}$ hideg levegő (ábrán nyíllal jelölve). A tartályban lévő fűtőszál a levegőt 77°C hőmérsékletre melegíti fel. A fűtőszál bal ill. jobboldalán a hőmérséklet állandó. A jobboldali kisebb ($\varnothing D_2=100\text{mm}$) csőbe beépített pillangószeleppel állandó $v_2=10\text{m/s}$ kiáramlási átlagsebességet állítunk be.

A levegő sűrűség számításának szempontjából a nyomásváltozás elhanyagolható: mindenhol $p_0=10^5\text{Pa}$ értékkel számolhatunk.

(Levegőre $R = 287 \text{ J/kgK}$)

Kérdés: Határozza meg a nagyobb ($\varnothing D_1=200\text{mm}$,) kivezető csövön kiáramló levegő **átlagsebességét**, illetve mindkét (1) és (2) kivezető csőbeli **térfogat- és tömegáramot!**

MEGOLDÁS

4. példa (9pont) /

A mellékelt ábrán látható rendszerben a három különböző sűrűségű folyadék nyugalomban van. A baloldali tartály zárt, a vízfelszín felett $p_A=110000\text{Pa}$ a nyomás. A jobboldali tartály p_0 nyomásra nyitott felszínű.

Adatok:

$g=10\text{N/kg}$, $p_0=10^5\text{Pa}$

víz $\rho_1=1000\text{kg/m}^3$ $H_1=10\text{ m}$

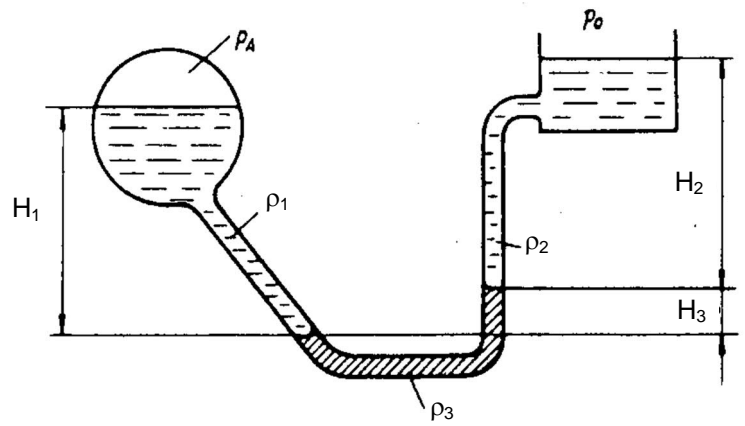
olaj $\rho_2=800\text{kg/m}^3$ $H_2=?$

higany $\rho_3=13600\text{kg/m}^3$ $H_3=0,15\text{ m}$

(Feltételek: stacioner állapot, súrlódásmentes, összenyomhatatlan közeg.)

KÉRDÉS:

Határozza meg, mekkora H_2 olajsztint alakul ki ebben az állapotban a jobboldali tartályban!

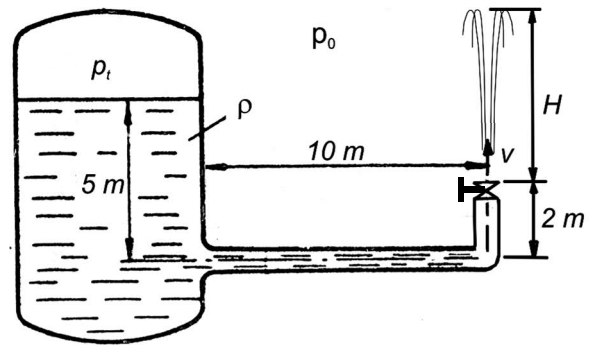
MEGOLDÁS

5. FELADAT (9p) /

A mellékelt ábrán látható módon egy zárt, p_t nyomású tartályra csatlakozó $\varnothing D=50\text{mm}$ átmérőjű csővezeték 10m hosszú vízszintes szakasz után az utolsó 2 méteren függőlegesbe fordult. A cső végén egy teljesen nyitott csap található.

Feltételek: Stacioner állapot, az áramlásban a keletkező veszteségektől eltekinthetünk, súrlódásmentes ($\mu=0$) és összenyomhatatlan a közeg ($\rho=\text{áll.}$), $A_{\text{tartály}} \gg A_{\text{cső}} = A_{\text{csap, ki}}$

Adatok: $p_t=4 \cdot 10^5 \text{Pa}$, $p_0=10^5 \text{Pa}$, $\rho_{\text{víz}}=1000 \text{kg/m}^3$
 $g=10 \text{N/kg}$ $H_1=5 \text{m}$ $\varnothing D=50 \text{mm}$

Kérdés:

Határozza meg a

- a kiáramló víz sebességét, $v_{\text{ki}}=?$
- tömegáramát, $q_m=?$
- és a „szökőkút” H magasságát! $H=?$

MEGOLDÁS